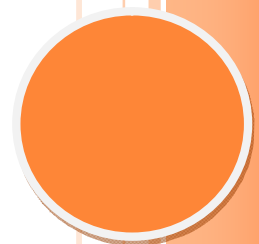

MEIDÄN YHTEINEN KIRJASTO PROJEKTIN LOPPURAPORTTI

Leena Kinnunen

Rovaniemen kaupunginkirjasto – Lapin maakuntakirjasto

28.4.2016

Sisällys

1 Projektin tausta	2
1.1. Projektin tavoitteet	2
2 Projektin aikataulu ja resurssit	3
2.1. Aikataulu	3
2.2. Projektin resurssit	3
3 Projektin toteutus	5
3.1. Kyläilyt	5
3.2. Projektin järjestämä koulutus	5
3.3. Kirjastojärjestelmien tietokantojen siivous	5
3.3.1. Tietokanta-analyysi	6
3.3.2. Tietokantojen siivous	7
3.4. Projektin tiedotus	7
4 Riskienhallinta	8
5 Projektin yhteenveto	9
6 Avoimiksi jääneet asiat	10

1 PROJEKTIN TAUSTA

Lapin kirjastoon kuuluu suurin osa lappilaisista yleisistä kirjastoista sekä joukko museo- ja oppilaitoskirjastoja, joilla on käytössä yhteinen kirjastojärjestelmä. Lapin kirjasto on laajentunut alun neljän perustajakunnan kimpasta 15 kunnan alueella toimivaksi yhteisöksi, jolla on yhteisen aineisto- ja asiakasrekisterin lisäksi mm. laaja aineistojen kuljetusyhteistyö. Auroraksi nimetty kirjastoryhmä hankki vuonna 1992 Tieto-Enatorilta merkkipohjaisen Pallas-kirjastojärjestelmän, joka vuonna 2004 vaihdettiin graafiseksi PallasPro-järjestelmäksi. Samalla ryhmän nimi muutettiin Lapin kirjastoksi.

Meidän yhteinen kirjasto -projektia edeltäneessä Lapin yhteinen kirjasto-projektissa selvitettiin Meri- ja Etelä-Lapin kuuden kunnan (Kemi, Keminmaa, Ranua, Simo, Posio ja Tervola) liittymishalukkuutta Lapin kirjastoon. Kyseisten kuntien kirjastoissa on käytössä Axiell Oy:n toimittama Origo-kirjastojärjestelmä. Posiolla on osittain yhteinen järjestelmä Kuusamon kirjaston kanssa, kun taas Simo, Tervola ja Ranua ovat mukana Karpalo-kirjastojen kimpassa. Kemi ja Keminmaa eivät ole lainkaan liittyneet kirjastokimppoihin vaan toimivat itsenäisinä.

Lapin kirjastossa uuden kirjastojärjestelmän käyttöönotto on suunniteltu tapahtuvan vuoden 2016 aikana. Maakunnan Origo-kirjastojen kanssa käytiin yhteistyökeskusteluja vuosina 2011 - 2012, ja vuoden 2014 keväällä kaikissa kuudessa Lapin Origo-kirjastossa on tehty periaatepäätös Lapin kirjastoon liittymisestä tulevassa järjestelmänvaihdossa.

Lapin yleisissä kirjastoissa käytössä olevissa kirjastojärjestelmissä luettelointiformaatti on Finmarc. Suomen yleiset kirjastot ovat Kansalliskirjaston johdolla siirtymässä kansainvälisesti käytössä olevaan MARC21-luettelointiformaattiin.

Luettelointiformaatin vaihto edellyttää kirjastojärjestelmän vaihtoa uutta formaattia käyttävään kirjastojärjestelmään. MARC21-formaattia tukevia kaupallisia, Pohjoismaissa yleisissä kirjastoissa käytössä olevia järjestelmiä ovat Axiell Finlandin Aurora, Bibliotekenes IT-senterin Micromarc3 sekä Innovative Interfacesin Sierra. Suomessa useat yleiset kirjastot ovat vaihtaneet Aurora-järjestelmään. Sierra on käytössä pääkaupunkiseudulla ja Mikromarc 3 Vaasan ja Kuopion maakuntakirjastoissa. Avoimen lähdekoodin kirjastojärjestelmä Koha on otettu käyttöön Joensuun seutukirjastossa kesäkuussa 2014.

1.1. Projektin tavoitteet

Kirjastojen yhteistyön laajeneminen merkitsee Lapin yleisten kirjastojen henkilökunnalle muutosta keskeisessä työvälineessä eli kirjastojärjestelmässä sekä jonkinasteista kirjastojen toimintatapojen ja -kulttuurin muutosta. Lapin kirjastolla on erilaisia laina-aika-, varaus- ja maksukäytäntöjä, joita on vuosien mittaan pyritty yhtenäistämään. Käytössä olevista kirjastojärjestelmistä ja erilaisista toimintakulttuureista johtuen eroja on myös Lapin kirjaston ja Lapin Origo-kirjastojen välillä.

Lapin kirjaston asiakkailta on aineistojen yhteiskäytön myötä ollut mahdollisuus tilata aineistoja muista kirjastoista ja palauttaa niitä haluamiinsa toimipisteisiin.

Järjestelmävaihdon myötä myös liittyvien kirjastojen asiakkaiden palvelut paranevat. Uudistunut Lapin kirjasto tulee näkymään asiakkaille suurempana käytettävissä olevana kokoelmana ja varausmahdollisuuksien laajenemisena. Yhteistyöhön mukaan tulevien kirjastojen asiakkaille muutos näkyy uudenlaisena verkkopalveluna. Meidän yhteinen kirjasto –projektin tavoite on ollut valmistella kirjastojen henkilökuntaa tuleviin muutoksiin sekä luoda tietä sujuvalle järjestelmävaihdolle sekä onnistuneelle järjestelmän käyttöönotolle.

Projektin toinen keskeinen tavoite on ollut valmistella tietokantoja uutta kirjastojärjestelmää varten. Kirjastojärjestelmän vaihdossa suoritetaan luettelointi- eli bibliografisten tietueiden muunnos eli konversio Finmarc-luettelointiformaatista MARC21-formaattiin. Käytännössä tällä tarkoitetaan tietokannan Finmarc-luettelointipohjalla tallennettujen luettelointitietueiden sisältöjen siirtämistä MARC21:n mukaiseen järjestykseen. Formaattien rakenteet muistuttavat pääosin toisiaan, mutta yksittäisten tietojen tallennustapa eroavat formaateissa, minkä vuoksi bibliografisia tietoja ei voida suoraan siirtää formaatista toiseen. Siirtoa varten luodaan konversiosäännöt, joilla määritellään miten tiedot siirtyvät nykyisistä Finmarc-tietueista uuteen MARC21-formaattiin.

2 PROJEKTIN AIKATAULU JA RESURSSIT

2.1. Aikataulu

Projektille haettiin rahoitusta ajalle 1.5.2014 – 30.4.2015.

Hankkeen käynnistyttyä Lapin yleisille kirjastoille tarjoutui mahdollisuus liittyä Kohti Kohaa – hankkeeseen yhdessä Oulun, Mikkelin, Kouvolan ja Turun kaupunginkirjasto-maakuntakirjastojen kanssa. Kyseisen hankkeen tavoite on ottaa käyttöön Koha-kirjastojärjestelmä kyseisten kirjastojen kimpoissa sekä luoda Suomen Koha-yhteisölle hallinto-organisaatio ja Kohan ylläpito- ja kehittämisratkaisu.

Kohti Kohaa- hankkeen valmistelu ja suunnittelutyö vaikutti Meidän yhteinen kirjasto -projektin etenemiseen, tulevan järjestelmän määrittelyyn ja suunnitteella olevaan tietokantojen siivoukseen siinä määrin, että hankkeelle haettiin jatkoaikaa 31.12.2015 saakka.

2.2. Projektin resurssit

Hankkeelle haettiin 63.000 euron rahoitusta, ja sille myönnettiin 49.400 euroa.

Projektin talouden toteutuminen on esitetty seuraavassa taulukossa.

	Talousarvio	Myönnetty avustus	Toteutuma 31.12.2015
Meidän yhteinen kirjasto -hanke			
Haettava avustus	63000	49400	49400
Hallinnointi			
projektipäällikkö 6 kk	18500	18500	23805
toimistokulut, tilat, laitteet, it-kulut	1200	1200	842

Kyläily (arvio n.40 henkeä, toteutuma 13 henkeä) yhteensä (huom. sis. alv.)			1755
matkat menopaluu keskim.	6000	3000	
majoitus	6000	3000	
päivärahat	2000	1000	
Koulutus, sis. osallistujien (n. 40 henkeä) ja puhujien kulut			
ruokailut	1300	0	0
majoitus	1800	0	0
matkakulut	3500	0	0
PallasPro- ja Origo-tietokantojen siivous			
tietokantojen siivous 3,5 kk	18500	18500	
työntekijä 2 kk tietokantojen analysointi			
tietokantojen analysointiin ja siivoukseen palkatut työntekijät yhteensä			18194
konversio-ohjelma/ aineisto eli tietokantadumppi	3000	3000	4000
Muut matkakulut (ohjausryhmä, rekisterinsiivousryhmä, sis. alv.)			2132
Muut kulut	1200	1200	190
Henkilöstökulut yhteensä			41999
Kulut yhteensä	63000	49400	50918
Budjetin ylitys			-1518
Käytetty avustus			49400
Kirjastojen omat osuudet			
Työpanokset	7000	6600	33667
Rovaniemen kaupunginkirjaston oma rajoitus budjetin ylityksestä			1519
yhteensä	7000	6600	35186
Hanke yhteensä	70000	56000	84586

Hankkeen projektipäällikkönä toimi 1.4.2014 – 31.12.2015 välisenä aikana 50 % työajalla yhteensä 15 kuukautta Leena Kinnunen Rovaniemen kaupunginkirjasto – Lapin maakuntakirjastosta.

Projektin ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Salla Erho, kirjastotoimenjohtaja, Rovaniemen kaupunginkirjasto
Hilkka Heikkinen, kirjastotoimenjohtaja, Kemin kaupunginkirjasto
Tiina Heinänen, kirjastotoimenjohtaja, Sompion kirjasto (varajäsen)
Liisa Hyvärinen, kirjastotoimenjohtaja, Kemin kaupunginkirjasto
Tiina Höynälä, Tornion kaupunginkirjasto
Eija-Liisa Kasesniemi, kirjasto-kulttuurijohtaja, Posion kirjasto
Tarja Kemppainen, Tornion kaupunginkirjasto
Mikko Paajala, kirjastotoimenjohtaja, Tornion kaupunginkirjasto
Tarja Peltonen, kirjastotoimenjohtaja, Tornion kaupunginkirjasto
Vesa Sarajärvi, kirjastotoimenjohtaja, Ranuan kunnankirjasto
Kyösti Satokangas, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja, Kolarin kunnankirjasto

Riitta Siirtola, kirjastotoimenjohtaja, Sompion kirjasto (varajäsen)

Ohjausryhmä kokoontui 11.9.2014 ja 5.5.2015. Kokouksien lisäksi ohjausryhmä piti yhteyttä sähköpostilla. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Salla Erho ja sihteerinä Leena Kinnunen.

3 PROJEKTIN TOTEUTUS

3.1. Kyläilyt

Kyläilyihin osallistui 13 työntekijää Kemin, Keminmaan, Ranuan, Simon ja Tervolan kirjastoista. Vierailut kohdistuivat seuraaviin kirjastoihin, suluissa kyläilijämäärä:
Kemijärven kaupunginkirjasto (2)
Rovaniemen pääkirjasto (7)
Rovaniemen kirjastoauto (1)
Sodankylän kirjasto ja kirjastoauto (1)
Ylitornion kirjasto (2)

Kaksi päivää kestävä kyläilyn aikana vierailijat tutustuivat kirjaston henkilökuntaan, kokoelmiin, tiloihin, asiakaspalveluun ja muihin toimintoihin, kuten esimerkiksi kaukopalveluun, kotipalveluun, lasten- ja nuortenkirjastotoimintaan, autokirjastotoimintaan. Kyläilijällä tai kyläilijöillä oli vierailun ajan yksi tai useampi opastaja, joka kertoi kirjaston toiminnoista ja käytännöistä. Kyläilijä ei osallistunut vierailukirjaston töihin, mutta hän seurasi mm. asiakaspalvelua tai oli mukana kirjastoauton reitillä.

Jokainen kyläilijä laati kyläilystä raportin käyttäen projektissa laadittua lomakepohjaa. Vierailijaa pyydettiin kirjaamaan huomioita kyläilykohteista, sekä mitä sellaista hyvää kyläilykirjastossa huomattiin, joka haluttaisiin vielä omaan kirjastoon tai koko kimpiaan. Lomakkeella pyydettiin myös havaintoja asioista, joita voisi parantaa joko omassa tai kyläilykirjastossa.

Raporteissa kommentoitiin mm. näitä asioita: näyttelyt, kaunokirjallisuuden genrejaot, aukioloajat, tilat, opasteet, aineistojen yhteiskäyttöön liittyvät asiat, maksut, asiakkaista tallennettavat tiedot ja asiakkaaksi liittyminen.

3.2. Projektin järjestämä koulutus

Projektin järjestämä koulutus pidettiin Rovaniemellä Alaruokasentalossa 14.4.2015. Koulutukseen osallistui 37 henkeä, ja se oli osallistujille maksuton. Koulutuspäivän tavoitteena oli käydä läpi kyläilyjen tuloksia sekä käynnistää toiminta työryhmissä, jotka valmistelevat Lapin yleisten kirjastojen laajenemista ja siirtymistä Koha-kirjastojärjestelmään. Koulutuspäivän alustuksina kuultiin esitykset Kohaa kohti – hankkeesta, Lapin kirjastojärjestelmähankeista sekä Lapin kirjaston laajenemiseen liittyvistä tehtävistä.

3.3. Kirjastojärjestelmien tietokantojen siivous

Kirjastojärjestelmää vaihdettaessa tietokantojen sisältö muutetaan Finmarc-formaatista MARC21-formaattiin. Se, miten tietueissa oleva data siirretään uuteen formaattiin, määritellään konversiosäännöillä. Onnistuneen konversion jälkeen tiedot ovat siirtyneet oikeisiin kenttiin ja tietueiden sisällöt ovat löydettävissä uudessa järjestelmässä. Muunnoksen onnistumiseen vaikuttaa siten se, miten hyvin tietokantojen sisältö tunnetaan, ja onko tietokannoissa olevat virheet pystytty kartoittamaan, korjaamaan tai ottamaan huomioon konversiosäännöissä.

Tietokannan virheet ovat joko inhimillisiä luettelointivirheitä tai aiemmissa tietokantojen yhdistelyissä tapahtuneita virheitä. Tietokantoja analysoimalla voidaan havaita säännönmukaisia virheitä, jotka voidaan ottaa huomioon tietokantamuunnoksessa. Toisaalta voidaan löytää myös vanhentuneita tai tarpeettomia tietoja, jotka voidaan jättää viemättä uuteen tietokantaan.

Luettelointitietojen korjaus on suositeltavaa tehdä ennen formaatin vaihtoa. Korjaukset voidaan tehdä käymällä bibliografisia tietueita läpi manuaalisesti, mutta taloudellisempaa on analysoida tietokannan luettelointitietueita koneellisesti ja kartoittaa tietueet, joissa olevat virheet voivat aiheuttaa ongelmia konversiossa.

Tietokannan analysointiin ja testikonversioihin on olemassa sekä kaupallisia että vapaasti käytettäviä ohjelmia. Riippumatta valittavasta tavasta, oli Lapin yleisten kirjastojen kirjastojärjestelmissä olevat tietokannan virheet joko korjattava manuaalisesti tietokantaan tai tilattava kirjastojärjestelmän toimittajalta ohjelmallisia korjauksia tietokantaan.

3.3.1. Tietokanta-analyysi

Lapin yleisten kirjastojen tietokantojen analysointiin palkattiin 16.3.- 17.5.2015 väliseksi ajaksi informaatiotutkimuksen opiskelija Annukka Ruotsalainen Tampereelta. Työ tehtiin yhtä lähitapaamista lukuun ottamatta etätöinä, ja yhteydenpito hoidettiin sähköpostilla ja Google Drive-palvelun kautta.

Lapin kirjaston PallasPro-tietokannan sisällön toimitti Axiell Finland. Kemin, Keminmaan, Karpalo-kimpan ja Posion kirjastojen tietokantojen sisällön kirjastojen henkilökunta pystyi ottamaan itse ulos tiedostoina.

Tietokannoista haettiin tietueita, joiden kiinteämittaisissa kentissä oli vääränmallisia tietoja (esim. luokat, kielet, ISBN-koodit) tai joissa tieto oli muuten vääränmuotoinen (esim. julkaisuvuodet, aineiston erityismääreet). Tietueista poimittiin lisäksi ne, joissa luettelointitiedot olivat puutteellisia tai joista puuttui tietoja formaatin mukaisista pakollisista kentistä. Lisäksi selvitettiin kirjastokohtaisiin huomautus- ja sijaintikenttiin tallennettuja tietoja.

Tietueiden asiasanoja verrattiin Yleiseen suomalaiseen asiasanastoon sekä musiikin ja kaunokirjallisuuden asiasanastoihin, ja luokkamerkintöjä verrattiin Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmään. Tuloksena saatiin listoja kirjastojärjestelmiin tallennetuista termeistä ja luokista, jotka eivät enää kuulu näihin asiasanastoihin ja luokitusoppaisiin tai eivät ole koskaan kuuluneetkaan.

Annukka Ruotsalaisen laatima raportti tietokanta-analyysistä löytyy osoitteesta <https://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=5996fbb6-0e0e-4da7-8c10-8e51ff7a5054>

3.3.2. Tietokantojen siivous

Tietokantojen siivousta valmisteli työryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Leena Kinnunen, Rovaniemen kaupunginkirjasto
 Pia Kusmin, Kemin kaupunginkirjasto
 Ilkka Leinonen, Kemin kaupunginkirjasto
 Vesa Sarajärvi, Ranuan kirjasto
 Taru Savola, Rovaniemen kaupunginkirjasto
 Eija Rajanen, Rovaniemen kaupunginkirjasto
 Anna Kaisa Turunen, Rovaniemen kaupunginkirjasto

Työryhmä asetti tietokanta-analyysissä havaitut virheet tärkeysjärjestykseen sen mukaan, voivatko ne aiheuttaa ongelmia konversiossa, voidaanko ne ottaa huomioon konversiosäännöissä, vai voidaanko ne jättää huomiotta tai korjata myöhemmin uuden kirjastojärjestelmän käyttöönoton jälkeen.

Tärkeimmiksi korjattaviksi virheiksi määriteltiin virheelliset ISBN-tunnukset, kielikoodien ja luokkien virheet, keskeneräiset tai vajaat tietueet sekä kirjastokohtaiset huomautus- ja sijoituspaikkatiedot. Lapin kirjaston tietokannassa olevia virheitä korjattiin laajemmin, sillä kyseinen tietokanta tulee olemaan Lapin kirjaston Koha-kirjastojärjestelmässä peruskanta, johon yhdistettävien kirjastojen tietokannat liitetään.

Lapin kirjaston tietokannan siivous jaettiin kimpan kirjastojen kesken, ja määräaika korjausten tekemiseen tietokantaan annettiin 31.12.2015 saakka. Myös Kemin kirjasto teki tarvittavat korjaukset tietokantaan omalla henkilökunnalla.

Yhteensä näissä kirjastoissa tietokantojen siivoukseen ilmoitettiin osallistuneen 26 työntekijää ja työpäiviä tuli laskennallisesti yhteensä 142. Siivoukseen käytetty työaika on kuitenkin arvio, koska työtunnit ilmoitettiin takautuvasti projektin päättyessä. Kuusi kirjastoa ei ilmoittanut siivoukseen käytettyä työaika.

Karpalo-kirjastojen tietokantojen siivous tehtiin Ranualla, minne projektista palkattiin sijainen vapauttamaan kirjastonhoitaja Maria Joonan siivoustyöhön 2,5 kuukauden ajaksi lokakuulta joulukuulle 2015. Maria Joonan teki tarvittavia korjauksia myös Posion kirjaston tietokantaan, sekä ohjeisti Posion kirjaston henkilökunta tietokannan siivouksessa. Loppuraportin liitteenä 1 Maria Joonan raportti tietokantasiivouksesta.

Keminmaan kirjastoon palkattiin sijainen vapauttamaan kirjastovirkailija Marja-Liisa Lammi tietokannan siivoukseen 1 kuukaudeksi marras-joulukuuhun ajaksi. Keminmaan tietokannasta korjattiin virheelliset ISBN-kentät sekä kielikentät, sekä tietueet, joista puuttui nimeketieto tai joissa aineiston yleismääreessä oli virhe. Lisäksi tietokannasta korjattiin virheellisiä luokkamerkintöjä.

3.4. Projektin tiedotus

Projektista tiedotettiin säännöllisesti Lapin kirjastojen kuulumisia –verkkotiedotteessa. Lisäksi esim. kyläilyistä ja tietokantojen siivouksen etenemisestä tiedotettiin kirjastojen henkilökuntaa sähköpostilla.

4 RISKIENHALLINTA

Projektin riskit kirjattiin projektisuunnitelmaan. Seuraavassa taulukossa käydään läpi mahdolliset riskit ja niiden toteutuminen.

RISKI	MAHDOLLISET VAIKUTUKSET PROJEKTILLE JA RISKIN TOTEUTUMINEN
Aikataulun pettäminen	<p>Projekti ei valmistu ajallaan. Tietokantoja ei saada siivottua valmiiksi formaattivaihdosta varten projektin puitteissa. Kyläilyt eivät toteudu tai toteutuvat vain osittain. Projektin rahoitukselle joudutaan hakemaan jatkoaikaa.</p> <p>Varautuminen: Projektin eri tehtäviä toteutetaan rinnakkain. Projektipäällikkö on yhteydessä kirjastoihin riittävän ajoissa kyläilyjen toteuttamiseksi. Rekisterinsiivoukseen palkattavan henkilön haku aloitetaan viimeistään syyskuussa.</p> <p>Toteutuminen: Projektipäällikön muiden tehtävien vuoksi tietokantojen analysoija voitiin palkata vasta 16.3.2015 lähtien. Uusien kirjastojärjestelmävaihtoehtojen vuoksi projektille haettiin jatkoaikaa vuoden 2015 loppuun. Kirjastot saivat tietokantasiivoukset pääsääntöisesti tehtyä määräajan puitteissa, pieniä kokonaisuuksia tulee jäämään myöhemmin korjattaviksi.</p>
Kirjastojen henkilökunnan koulutus ei toteudu tai osallistujamäärä jää alhaiseksi. Muutosten valmistelu ei toteudu	<p>Yhteisistä pelisäännöistä ja toimintamalleista joudutaan keskustelemaan muissa yhteyksissä. Koko henkilökunta ei pääse välttämättä osallistumaan keskusteluun.</p> <p>Varautuminen: Koulutuksesta tiedotetaan jo kyläilyn suunnitteluvaiheessa. Koulutukseen hankitaan kiinnostavia alustajia. Koulutusajankohdaksi valitaan useimmille sopiva päivä.</p> <p>Toteutuminen: Koulutuspäivä osui ennakkoonestyspäivälle, mikä karsi osallistujia. Muille vastaavan yhdistymisen läpikäyneille kirjastoille tehdyn kyselyn perusteella koulutuksen ulkopuolisista alustajista luovuttiin, ja keskityttiin tiedotukseen ja työryhmätyöhön. Koulutukseen ei saatu osanottajia 5 kirjastosta, joista kuitenkin ilmoitettiin, että niistä osallistutaan myöhemmin Lapin yhteistä kirjastoa rakentamassa -projektin työryhmätyöhön, jossa Kohaan siirtymistä valmistellaan.</p>
Testikonversion hinta ylittää budjetoidun	<p>Projektin määrärahoja joudutaan kohdentamaan uudelleen. Testikonversion sisällöstä joudutaan tinkimään.</p> <p>Varautuminen: Testikonversion hinta tai muiden vaihtoehtojen selvitys aloitetaan kesäkuussa.</p> <p>Toteutumien: Tietokantojen analyysi päätettiin tehdä palkkaamalla työntekijä analysoimaan järjestelmistä otettuja tietokantasisältöjä eli tietokantadumppeja. Konversio-ohjelmaan tai tietokantadumppiin varattu määräraha oli liian pieni, ja Lapin tietokantadumpin hinta ylitti arvion. Meri- ja Etelä-Lapin kirjastojen tietokantadumpit pystyttiin kuitenkin ajamaan tietokannoista itse kirjastoissa, jolloin budjetti pysyi kokonaisuudessa raameissa.</p>

Tietokannan siivoukseen ei löydy asiantuntevaa työntekijää	Tietokannan siivous on tehtävä kirjastoissa oman työn ohessa. Siivouksessa joudutaan käyttämään tietokanta-ajoja korjauksissa, joiden suoritus manuaalisesti tulisi edullisemmaksi. Varautuminen: Siivoustyötä hajautetaan kirjastoihin. Työntekijän haku aloitetaan syyskuussa. Toteutuminen: Lapin kirjaston ja Kemin tietokantojen siivous hoidettiin kirjastoissa omien työntekijöiden voimin. Lapin kirjaston osalta siivoustyö jaettiin kirjastoille henkilökuntamäärien suhteessa. Karpalo-kimpan, Posion ja Keminmaan tietokantojen siivousta varten palkattiin Ranuan ja Keminmaan kirjastoihin sijaiset, jotka vapauttivat vakituista henkilökuntaa siivoustyöhön.
Taustayhteisön motivoiminen epäonnistuu	Henkilökunta ei osallistu kyläilyihin tai koulutukseen. Henkilökunta ja kirjastot eivät osallistu toimintaympäristön muutoksen valmisteluun projektin puitteissa. Varautuminen: Projektista tiedotetaan yhteisissä kokouksissa ja sähköpostilla. Projektityöntekijä on aktiivisesti yhteydessä kirjastoihin. Toteutumien: Kyläilyihin osallistui puolet suunnitellusta määrästä työntekijöitä ja kyläilyt suuntautuivat vain neljän kunnan kirjastoihin. Muutosta valmisteleviin työryhmiin ei saatu edustajia kaikista kirjastoista vielä koulutuspäivänä 14.4., mutta myöhemmin osallistujajoukko on täsmentynyt ja kaikista Lapin yleisistä kirjastoista on edustaja jossain työryhmässä. Kiinnostut järjestelmänvaihtoa kohtaan on kasvanut, ja projektin ulkopuolella järjestettyihin tapaamisiin on osallistuttu aktiivisesti.

5 PROJEKTIN YHTEENVETO

Meidän yhteinen kirjasto –projektin tavoitteena on ollut valmistautua Lapin yleisten kirjastojen tulevaan järjestelmänvaihtoon. Muutos tulee koskemaan niin työyhteisöjä ja kirjastojen käytäntöjä kuin teknistä työskentelyalustaa.

Henkilökunnan valmistautumista muutokseen ja laajenevaan työyhteisöön tuettiin henkilökunnan vierailuilla eri kirjastoissa. Projektissa pyrittiin luomaan uusia yhteistyötapoja mm. eri kirjastojen henkilökunnasta koostuvilla työryhmillä, joissa niiden jäsenet pääsevät vaikuttamaan tulevaan työkaluun, kirjastojärjestelmään, ja kirjastojen toimintatapaan.

Kirjastojärjestelmävaihdon sujuvuuteen ja onnistumiseen pyrittiin vaikuttamaan analysoimalla kirjastojen tietokantojen sisältöä, kartoittamalla säännönmukaisuudet ja korjaamalla tietokannoissa olevia virheitä. Näillä ennakkovalmisteluilla voidaan nopeuttaa konversioon tehtäviä valmisteluja ja vähentää järjestelmänvaihdon jälkeistä työmäärää.

Kirjastojen tietokantojen analysoinnista löytyy suomeksi vain vähän tietoa tai tapausraportteja. Annukka Ruotsalaisen kirjoittama ansiokas raportti tietokanta-analyysistä tuo tarpeellista lisätietoa kirjastoille ja voi helpottaa muiden kirjastojen työtä tietokantasiivouksessa ja kirjastojärjestelmän vaihtoon valmistautumisessa.

Vaikka projektin kyläily-osuus jäi toivottua vajaammaksi, voidaan projektin kokonaisuudessaan katsoa onnistuneen tavoitteiden saavuttamisessa. Mukana olevat kirjastot ovat olleet sitoutuneita kirjastoissa tehtävään tietokantojen siivoustyöhön, työryhmiin on ilmoittauduttu kaikista kirjastoista ja työryhmien työ on lähtenyt käyntiin. Projektin ulkopuolella järjestettyihin tiedotus- ja koulutustilaisuuksiin on osallistuttu aktiivisesti ja järjestelmänvaihtoon suhtautumisessa on havaittavissa myönteistä kehitystä.

6 AVOIMIKSI JÄÄNET ASIAT

Asiakas- ja nidetietojen analyysi

Projektin tavoitteena ei ollut käydä läpi Lapin yleisten kirjastojen asiakas- ja nidetietoja. Hankkeen edetessä tuli kuitenkin selväksi, että myös näistä löytyy virheitä, jotka voivat aiheuttaa jälkityötä tietojen konvertoituessa väärin tietokantoja siirrettäessä toisiin järjestelmiin ja tietokantoja yhdistettäessä.

Lapin kirjastot tulevat jatkamaan asiakas- ja nidetietojen käsittelyä omana työnään.